גוט שבת אלע אידן. עס שטייט אין די הייליגע תורה די וואך "ועבדתם את ה' אלקיכם וגו'" (שמות כג, כה). זאגט דער רמב"ם ז"ע וועגן די פסוק, אז עס איז א "מצות עשה להתפלל בכל יום וכו'." (הלכות תפלה א,א) ד"ה עס איז א מצוה פון דער תורה צו דאווענען צו ה' יתברך יעדן טאג.

חז"ל רופן תפילה "עבודה שהיא בלב." (תענית ב.) די תורה האט געוואלט אפשר מרמז זיין אז תפילה דארף זיין מיט א ברען. אזוי ווי מען לייגט אריין כוחות אין דעם ארבעט, דארף מען אזוי פיל אריינלעגן אין דער תפילה. עס קען אבער זיין אביסל שווער צו האבן כוונה יעדן טאג אין דאווענען. די פאלגענדע אמת'ע מעשה וועט אונז מעורר ווערן צו האבן מער כוונה אין דאווענען.

משה (נישט זיין עכטע נאמען) איז אן אלטער איד וואס לעבט היינט לכאורה אין ארץ ישראל. ליידער האט משה אסאך געליטן אין זיין לעבן. ער האט דורכגעלעבט זיין יונגערע יארן אין א רוסישע ארבעטסלאגער אין סיביר.

יעצט, אסאך יארן נאכדעם וואס משה איז ארויסגעקומען פון רוסלאנד, זיצט ער צוזאמען אסאך מאל מיט א גרופע אידן וואס האבן אויך דורכגעלעבט די לאגערן אין רוסלאנד און אין מזרח אייראפא אין די מלחמה יארן. די אידן אין יענע חברה פארציילן מעשיות פון די לאגערן, ווייל עס ברענגט א געוויסע נחמה פאר זיי.

פארשטייט זיך אז האלטן אידישקייט אין סיביר איז געווען מוראדיג שווער ווייל די רוסישע האבן נישט געלאזט אידן טון מצוות אין דעם לאגער. איין מאל האט משה פארציילט א מוראדיגע מעשה פון זיין טעג אין די רוסישע לאגרן – עס איז א מעשה וואס ווייזט אויף משה'ס מוראדיג מסירות נפש צו האלטן די תורה ווי מער עס איז געווען שייך אין שווערע מצבים. איז לאמיר יעצט ליינען די מעשה אזוי ווי משה דערציילט עס אין זיין אייגענע ווערטער.

"אזוי ווי אלע איינגעשפארטע מענטשן אין סיביר, זענען אונז אויך געצוואונגען געווארן צו ארבעטן ביטער שווער ארבעט. מיר האבן נישט געהאט קיין סאך גשמיות אין לאגער. אונזער מצב איז געווען אזוי שווער אז רייכערן איז געווען איינע פון די זאכן וואס האט געקענט אונז בארוהיגן. ליידער, וועגן דעם האב איך און אסאך אנדערע אידן אין לאגער גערייכערט. (דעמאלט האבן זיי נישט געוואוסט אז רייכערן איז נישט געזונט. וועגן דעם איז רייכערן דעמאלט נישט געווען אזא שלעכטע זאך ווי היינט.) טאבאק איז געווען גרינג צו טרעפן אין דעם לאגער, אבער עס איז שווער געווען דעמאלט צו טרעפן דארט פאפיער צו מאכן סיגארעטלעך. איך האב כסדר געזוכט פאפיער כדי צו קענען רייכערן.

איין טאג, ווען מיר האבן געארבעט אין א פלאץ לעבן דעם לאגער, איז געקומען צו מיר אן אלטער רוסישער גוי פון דעם שטעטל. ער האט פארציילט אז ער זוכט איינער וואס קען גוט ליינען רוסיש. ווייל זיין זון האט אים געשיקט א בריוו, אבער ער קען בכלל נישט ליינען. דער אלטער גוי האט פארגעשטעלט פאר מיך אז טאמער איך בין מסכים צו ליינען דעם בריוו פאר אים, וועט דער גוי מיר געבן דעם קאנווערט פון דעם בריוו כדי איך זאל קענען מאכן סיגארעטלעך מיט דעם פאפיער.

איך האב מסכים געווען און איך האב געליינט דעם בריוו פארן גוי. נאכדעם בין איך צוריקגעגאנגען צו אונזער שטוב אין דעם לאגער. דאן האב איך ארויסגענומען דעם טאבאק גרייטנדיק צו מאכן די סיגארעטלעך מיט דעם פאפיער פון דעם קאנווערט. איך האב אלעס מסדר געווען אויפן ערד, ווייל איך האב נישט געהאט קיין טיש דארט.

איך האב כמעט אריינגעלעגט דעם טאבאק אין דעם פאפיער ווען עפעס האט געכאפט מיין אויג. איך האב נישט געגלייבט וואס איך האב געזען! איך האב געמיינט אז איך בין געווען אין א חלום.

דעם קאנווערט איז געמאכט געווארן פון א פאפיער מיט אידישע אותיות אויף עס! איך האב דערקענט אז דעם דף איז ארויסגענומען געווארן פון א סידור. עס איז נישט געווען גענוג פאר די רוסישע ימ"ש צו הרג'ענען דעם אידישען גוף און די אידישע נשמה, נאר, זיי האבן אויך גענוצט אידישע ספרים פאר א תשמיש בזוי!

איך האב שוין נישט געדאווענט פאר אסאך יארן, אבער איך האב נאך אלס געקענט ליינען לשון קודש. (די רוסישע האבן אלעס געטון נאר אז אידישע קינדער זאלן נישט באקומען א ריכטיגע תורה חינוך.) איך האב אויפגעהויבן דעם פאפיער פונעם ערד און איך האב עס געקושט און נאכדעם אריינגעלעגט אין מיין טאש. דאן בין איך געגאנגען צו א איד אין לאגער וואס מען האט גערופן "רבי'לע," נישט ווייל ער איז געווען א רבי, נאר ווייל ער איז געווען דעם נענסטע זאך צו א רבי וואס מען האט געהאט אין לאגער, ווייל ער האט געהאלטן חשבון פון די ימים טובים און ער האט געוואוסט מער פון אידישקייט ווי אלע אנדערע אידן אין לאגער.

ווען איך האב אים געוויזן דעם פאפיער, איז ער געווארן איבערראשט און איבערגענומען מיט שמחה. מיר האבן יעצט געוואוסט אז דער אויבערשטער האט נישט פארגעסן פון אונז.

די גאנצע חברה איז נתעורר געווארן דורך דעם איין שטיקל פאפיער פון א סידור און מיר האבן אונטערגענומען צו מאכן טעגליכע מניינים. ליידער האבן די קומאניסטן ימ"ש אזוי ווייט מצליח געווען אויסצומעקן אידישקייט, אז איך און די אנדערע אידן אין לאגער האבן נישט געוואוסט ווי א איד דאווענט. וועגן דעם, האט דער "שליח ציבור" ביי יעדער תפילה געליינט פון דעם דף פונעם סידור. עס איז נישט געווען קיין חילוק צווישען שחרית, מנחה, מעריב, מוסף, שבת אדער יום טוב, ווייל דער "שליח ציבור" האט געליינט פון דעם זעלבן פאפיער!

די אידן אין לאגער וואס זענען פריער געווען אזוי צובראכן האבן באקומען א גרויסע חיזוק דורך צוזאמענקומען דריי מאל א טאג צו "דאווענען" פון דעם פאפיער. איך האב געזען ווי די אידן האבן געקענט אסאך בעסער פארנעמען דעם שווערן מצב אין לאגער, דורך אונזער "דאווענען." דאן האב איך פארשטאנען דעם כח פון תפילה, וואס דורך דעם א איד קען זיך מתקשר זיין צום באשעפער אין הימעל.

אפשר דאס מערסט אינטערעסאנטע נקודה צו דערמאנען וועגן דעם פאפיער איז געווען די תפילה וואס איז געשטאנען אויף עס. יעדע דף פון א סידור האט חשיבות, אבער צו באקומען יענע דף וואס מיר האבן באקומען האט אונז געוויזן דעם פונקליכע השגחה פרטיות מיט וואס דער אויבערשטער פירט דעם וועלט. די תפילה איז געווען פונקט וואס מיר האבן געדארפט האבן דעמאלט אין די שווערע צייטן. דעם דף האט זיך אנגעהויבן מיט די ווערטער "ה' ימלך לעלם ועד (שמות טו,יח) פון דער פרק פון "אז ישיר..." און דער דף איז געגאנגען ביז די ווערטער "אבינו אב הרחמן המרחם, רחם עלינו." (פון "אהבה רבה")

ליידער זענען אסאך פון די אידן אין די רוסישע לאגערן נישט אהיימגעקומען. אבער, אין די שווערסטע צייטן האבן די אידן אין אונזער לאגער באקומען א גרויסע חיזוק דורך דאווענען. מיט דעם האט משה געענדיגט פארציילן זיין מעשה. די צוהערערס האבן געווישט די אויגן פון טרערן.

לאמיר נתעורר ווערן דורך די מעשה צו דאווענען מיט מער כוונה. ב"ה אז מיר קענען האלטן א גאנצע סידור אין אונזער הענט – דאס אליינס, זאל אונז העלפן צו האבן מער כוונה. דורך דעם זאל דער אויבערשטער העלפן אז אונזערע תפילות זאלן נתקבל ווערן. גוט שבת אלע אידן.

מזל טוב לכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לרגל שמחת לידת נכדתו אצל חתנו הרה"צ רבי אליעזר גאלדמאן שליט"א

נתרם לרפואה שלימה של שאשא מלכה בת גאלדא ומרדכי מענדל בן ציפורה יוטא בתוך שאר חולי ישראל

כל המענג את השבת נותנין לו משאלות לבו (שבת קיח:)

לנדב דף זה לרגל שמחה או אירוע אחר, נא להתקשר למחבר וכותב מתתי' וואלפבערג 3234–362 (845)